

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา 4 ด้าน คือ (1) ด้านการเตรียมการ (2) ด้านการดำเนินการ (3) ด้านการรายงาน (4) ด้านการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาสำหรับการประเมินภายนอก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ รูปแบบการศึกษารายกรณี โดยศึกษาตามขั้นตอนการดำเนินงานของ สุภางค์ จันทวานิช (2543, หน้า 25) ชาติชาย นุชนารถ (2539, หน้า 79) รัตนะ บัวสนธ์ (2542, หน้า 27) และชำนานูญ ปาณาวงษ์ (2544, หน้า 24) ซึ่งได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 8 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเลือกสนามวิจัย

ผู้วิจัยได้เลือกสนามในการวิจัย คือ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่มีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้แก่ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านฟ้าใส สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกโรงเรียนที่เป็นสนามวิจัยเป็นดังนี้

1. เป็นโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบที่ 1 แล้ว
2. สนามวิจัยที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. สะดวกต่อการเดินทาง

ขั้นตอนที่ 2 การเตรียมตัวเข้าสนามวิจัย

ผู้วิจัยได้เตรียมความพร้อมสำหรับตัวผู้วิจัยเอง ได้แก่ การขออนุญาตผู้กำกับกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินการวิจัย ในส่วนอุปกรณ์ต่างๆ ผู้วิจัยได้จัดเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานภาคสนาม ได้แก่ สมุดบันทึกการสังเกต กล้องถ่ายรูป และเครื่องบันทึกเสียงขนาดเล็ก แล้วติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวรเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้กำกับกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน และครูใหญ่ของโรงเรียนให้อำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยในการเข้าสนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การเข้าสนาม

ผู้วิจัยนำหนังสือราชการแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยนเรศวรไปยังกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน จังหวัดตาก เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการเข้าไปดำเนินการวิจัยในสนาม หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงเข้าไปอยู่ในสนาม เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การสร้างความสัมพันธ์ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างความคุ้นเคยและความไว้วางใจ โดยการแนะนำตนเองตามสถานภาพและบทบาทแบบเปิดเผยกับบุคคลต่างๆ ในสนามวิจัย และเข้าไปเป็นครูช่วยสอนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
2. การทำแผนที่ทางกายภาพ ได้แก่ การทำแผนที่โรงเรียนตามสภาพภูมิศาสตร์
3. การรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ สภาพทั่วไปของโรงเรียน การรวบรวมข้อมูลใน 4 ด้าน คือ (1) ด้านการเตรียมการ (2) ด้านการดำเนินการ (3) ด้านการรายงาน (4) ด้านการดำเนินงานและผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา สำหรับการประเมินภายนอก ในแต่ละด้านมีรายละเอียดในประเด็นที่ศึกษา ดังต่อไปนี้

3.1 สภาพทั่วไปของโรงเรียน

3.1.1 ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนและชุมชน

3.1.2 สภาพทางภูมิศาสตร์และที่ตั้งของโรงเรียน

3.1.3 จำนวนครูและนักเรียน

3.2 ด้านการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาด้านการเตรียมการ

3.2.1 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร

3.2.2 การแต่งตั้งกรรมการที่รับผิดชอบ

3.3 ด้านการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาด้านการดำเนินการ

3.3.1 การวางแผนปฏิบัติงาน

3.3.2 การดำเนินการตามแผน

3.3.3 การตรวจสอบประเมินผล

3.3.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน

3.4 ด้านการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาด้านการรายงาน ได้แก่ การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

3.5 ด้านการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก

3.5.1 ผลการดำเนินงานตามมาตรฐานด้านผู้เรียน

3.5.2 ผลการดำเนินงานตามมาตรฐานด้านผู้บริหาร

3.5.3 ผลการดำเนินงานตามมาตรฐานด้านครู

ขั้นตอนที่ 5 การกำหนดแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ ประกอบด้วยแหล่งข้อมูลในแง่ของเวลา สถานที่ บุคคล มีรายละเอียดดังนี้

1. เวลา ใช้เวลาราชการปกติสำหรับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ใช้เวลาราชการและนอกเวลาราชการในเหตุการณ์สัมพันธ์กับชุมชน ติดตามตารางการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ครู และชุมชนอยู่เสมอว่าช่วงเวลาใดจะมีเหตุการณ์ใดหรือกิจกรรมใดเกิดขึ้น
2. สถานที่ ได้แก่ โรงเรียน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน วัด บ้านผู้ปกครองนักเรียน
3. บุคคล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน เจ้าหน้าที่โรงพยาบาล ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน เจ้าอาวาส และกลุ่มแม่บ้าน

ขั้นตอนที่ 6 เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตัวผู้วิจัยซึ่งฝังตัวอยู่ในสนามวิจัย เพื่อทำการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และสัมภาษณ์อย่างไม่มีโครงสร้างตามประเด็นที่ผู้วิจัยกำหนด ทำการจดบันทึกภาคสนามที่จัดทำขึ้น นอกจากนั้นยังใช้อุปกรณ์อื่นๆ ช่วยประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ กล้องถ่ายรูป และเครื่องบันทึกเสียงขนาดเล็ก

ขั้นตอนที่ 7 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดวิธีการกำหนดความเที่ยง (Reliability) ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ ด้วยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ดังต่อไปนี้

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาว่ามีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด ซึ่งสามารถตรวจสอบได้จากแหล่งที่มาของข้อมูลที่ต่างแหล่งกันว่าข้อมูลที่มาจากแหล่งต่างกันแล้วยังมีความเหมือนกันหรือไม่ หรือมีความคลาดเคลื่อนหรือไม่ ทั้งนี้แหล่งที่กล่าวมา ได้แก่ แหล่งเวลา แหล่งบุคคล และแหล่งสถานที่

2. การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) เป็นการใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ กัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ และเอกสารบันทึก

หลังจากตรวจสอบข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปโดยการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction)

การวิเคราะห์ข้อมูลสร้างข้อสรุปนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลลำดับหมวดหมู่ด้วยการบรรยายแบบการศึกษารายกรณีของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่มีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

ขั้นตอนที่ 8 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอในลักษณะการใช้ข้อความบรรยายประกอบภาพ และสร้างเป็นข้อสรุปอุปนัย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

สภาพทั่วไปของโรงเรียน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเป็นโรงเรียนที่มีประวัติการริเริ่มก่อตั้งโดยกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน และความร่วมมือร่วมใจของชาวบ้านในพื้นที่โรงเรียนตั้งอยู่เป็นศูนย์กลางของชุมชน มีการคมนาคมที่สะดวก มีครูประจำการ 12 คน ซึ่งเป็นครู ตชด. 7 คน ครูพลเรือน 1 คน ผู้ดูแลเด็ก 4 คน นักเรียน 228 คน มีครูเพียงพอสอดคล้องการจัดการเรียนการสอน

2. ผลศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา 4 ด้าน มีดังนี้คือ

2.1 ด้านการเตรียมการ โรงเรียนได้มีการประชุมร่วมกันวางแผนแบ่งงานกันรับผิดชอบ โดยได้จัดให้มีการประชุมครูในโรงเรียนและกรรมการสถานศึกษา ในการประชุมก็จะมี การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการ เรียนการสอนตามหลักสูตร แผนการประเมินคุณภาพการศึกษาและแผนงบประมาณ มีขั้นตอนใน การวางแผน คือ เริ่มจากการกำหนดเป้าหมาย ได้มีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลก่อนกำหนด เป้าหมาย ข้อมูลที่นำมาศึกษาวิเคราะห์ประกอบด้วย ความมุ่งหมาย หลักการและแนวทางการ จัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 สภาพเศรษฐกิจ สังคมของชุมชน รวมทั้ง สถิติข้อมูลอื่นๆ ของโรงเรียนและชุมชน นำข้อมูลต่างๆ เหล่านี้มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดเป็น เป้าหมายของสถานศึกษา มีการจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายตามลำดับความสำคัญและมี การกำหนดแนวทางการดำเนินงานหรือวิธีปฏิบัติงาน โดยจัดทำเป็นโครงการสำหรับแก้ไขปัญหา โครงการมีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการกำหนดงบประมาณและ ผู้รับผิดชอบ

2.2 ด้านการดำเนินการ พบว่า มีการดำเนินการโครงการตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีที่วางไว้และไม่มีการตรวจสอบประเมินผลโครงการ แต่มีแบบประเมินผลโครงการเพื่อไว้ สำหรับรองรับการประเมินภายนอก

2.3 ด้านการรายงาน พบว่า โรงเรียนมีการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง แต่ เป็นการจัดทำรายงานโดยครูใหญ่เพียงคนเดียว สาเหตุที่ครูใหญ่ไม่ได้ให้ครูคนอื่นๆ มีส่วนร่วมใน การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง ก็เนื่องมาจากครูทุกคนมีภาระหน้าที่การงานมากและ รายงานการประเมินตนเองของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนก็มีการดำเนินงานเหมือนกันทุก โรงเรียน

2.4 การดำเนินงานและผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐาน สำหรับการประเมินภายนอก ผลการศึกษา มีดังนี้

การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานด้านผู้เรียนของโรงเรียน ได้จัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานการศึกษา ซึ่งเกือบทุกมาตรฐานและตัวชี้วัดอยู่ในมาตรฐาน การศึกษา ได้แก่ ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจรรย์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่อ

อาชีพสุจริต มีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัย ด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา แต่มีปัญหาในมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตาม หลักสูตร ในตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ที่ ยังมีนักเรียนส่วนใหญ่ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานด้านผู้บริหาร

โรงเรียนได้ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา โดยโรงเรียนมีการจัด องค์การ/ โครงสร้างและการบริหารอย่างเป็นระบบครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา เสริม ความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา มีการจัดกิจกรรมและการเรียน การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการในการบริหาร จัดการ ยกเว้นในมาตรฐานที่ 25 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อ การเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เนื่องจากโรงเรียนไม่ได้เป็นผู้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แต่กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเป็นผู้ดำเนินการ มีสื่อไม่เพียงพอ รวมทั้งสื่อที่มีอยู่ ไม่ได้นำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน

การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานด้านครู ครูมี ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่ใน ด้านประเมินผลยังมีปัญหาในการประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนในด้านครูมี วุฒิ/ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ พบว่า ครูมีความเพียงพอแต่ ในด้านคุณวุฒิ ความรู้และความสามารถไม่เป็นไปตามมาตรฐาน

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านฟ้าใส สังกัดของกอง กำกับการตำรวจตระเวนชายแดน อยู่ห่างจากจังหวัดตาก ประมาณ 142 กิโลเมตร ห่างจาก อำเภอ 7 กิโลเมตร ระบบสาธารณูปโภคมีครบถนนลูกรัง และถนนคอนกรีต ไฟฟ้า น้ำประปา และโทรศัพท์ ซึ่งถือว่าไม่ทุรกันดาร โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านฟ้าใส มีการสอนในระดับ ก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีครู 12 คน นักเรียน 228 คน เป็นครู ดชด. 7 คน ครูพลเรือน 1 คน ครูอัตราจ้าง 4 คน การดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียนอยู่ภายใต้การ บังคับบัญชาของกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ประชาชนมักจะให้ความร่วมมือในการพัฒนาในด้านต่างๆ ดี ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ

สายยนต์ สุวรรณเกต (2533) ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในจังหวัดปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในจังหวัดปราจีนบุรีส่วนใหญ่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร ประชาชนยากจน บางหมู่บ้านได้รับผลกระทบจากการสู้รบและผู้ก่อการร้าย

2. ผลศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา

2.1 ด้านการเตรียมการ โรงเรียนได้มีการประชุมร่วมกันวางแผนแบ่งงานกันรับผิดชอบ โดยได้จัดให้มีการประชุมครูในโรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษา ในการประชุมจะมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร แผนการประเมินคุณภาพการศึกษา และแผนงบประมาณ มีขั้นตอนในการวางแผน คือ เริ่มจากการกำหนดเป้าหมาย ได้มีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลก่อนกำหนดเป้าหมาย ข้อมูลที่นำมาศึกษาวิเคราะห์ประกอบด้วย ความมุ่งหมาย หลักการและแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 สภาพเศรษฐกิจ สังคมของชุมชน รวมทั้งสถิติข้อมูลอื่นๆ ของโรงเรียนและชุมชน นำข้อมูลต่างๆ เหล่านี้มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดเป็นเป้าหมายของสถานศึกษา มีการจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายตามลำดับความสำคัญ และมีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานหรือวิธีปฏิบัติงาน โดยจัดทำเป็นโครงการสำหรับแก้ไขปัญหา โครงการมีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการกำหนดงบประมาณและผู้รับผิดชอบ ซึ่งเป็นไปตามขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ สมศ. อันจะเป็นผลให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชาติชาย พิมพิไสย (2543) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการวางแผนพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และด้านการกระตุ้นส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติงานตามธรรมนูญโรงเรียน ส่วนปัญหาการปฏิบัติงานการควบคุมคุณภาพการศึกษา มีอยู่ในระดับน้อย ปัญหาที่สำคัญคือด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา และข้อเสนอแนะที่ควรพิจารณาในการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ (1) การปฏิบัติงานภายในโรงเรียนควรดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในธรรมนูญโรงเรียน (2) การกำกับติดตามควรมีการปฏิบัติอย่างจริงจัง และ (3) การพัฒนาครูผู้สอนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม

2.2 ด้านการดำเนินการ พบว่า มีการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปี ไม่มีการตรวจสอบประเมินผลโครงการ แต่มีแบบประเมินผลโครงการ เพื่อไว้สำหรับการประเมิน น่าจะเกิดจากความไม่เข้าใจของครูในเรื่องของการประเมินโครงการ อีกทั้งโรงเรียนมีโครงการที่ค่อนข้างมาก รวมทั้งภาระหน้าที่การงานของครู ตชด. ที่มีมากกว่าการสอนต้องปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางด้านการศึกษา และด้านการเป็นตำรวจ ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภาพร ศรีหามิ (2544) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบนิเทศและการนำไปใช้ในงานโครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน พบว่า ผลการใช้แบบนิเทศเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานนิเทศ ทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ได้สร้างบรรยากาศความเป็นกันเองในการนิเทศ และผู้นิเทศเห็นว่าการสร้างความมั่นใจในการนิเทศ ในขณะที่ผู้รับการนิเทศ เห็นว่า ช่วยให้เกิดการวางแผนปฏิบัติร่วมกันได้ดี

2.3 ด้านการรายงาน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง แต่เป็นการจัดทำรายงานโดยครูใหญ่เพียงคนเดียว ครูคนอื่น ๆ ไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำ ทำให้รายงานผลการดำเนินการที่ได้เป็นประสบการณ์ที่เคยทำ ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุคนธ์ สาดลวารี (2545) ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ได้แก่ การวางแผนการบริหารการศึกษาในโรงเรียนด้านวิชาการที่มีปัญหามากที่สุด

2.4 ด้านผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาสำหรับการประเมินภายนอก ผลการศึกษา มีดังนี้

การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานด้านผู้เรียนของโรงเรียน ได้จัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานการศึกษา ซึ่งเกือบทุกมาตรฐานและตัวชี้วัดอยู่ในมาตรฐานการศึกษา แต่มีปัญหาในมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ในตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ที่ยังมีนักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ น่าจะเนื่องมาจากครูผู้สอนมีวุฒิทางการศึกษาดำเนินการต่ำกว่าเกณฑ์ และไม่ได้รับการอบรมการจัดการเรียนการสอนในสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ รวมทั้งสื่อสำหรับการจัดการเรียนการสอนที่มีไม่เพียงพอต่อการเรียนการสอน สอดคล้องกับการศึกษาของพิพัฒน์ เพ็งคุ้ม (2540) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและการบริหารโรงเรียนของชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคมในความรับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ศึกษาวิทยานิพนธ์ความเห็นของครูใหญ่ ที่พบว่า ครูโรงเรียนตำรวจตระเวน

ชายแดนส่วนใหญ่ไม่มีคุณวุฒิทางด้านวิชาชีพครูหรือทางการศึกษา หลักสูตร แบบเรียน คู่มือครู ยังไม่เพียงพอ

การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานด้านผู้บริหารของโรงเรียน โรงเรียนได้ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา โดยโรงเรียนมีการจัดองค์กร/ โครงสร้างและการบริหารอย่างเป็นระบบครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา เสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา มีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการ ยกเว้นในมาตรฐานที่ 25 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เนื่องจากโรงเรียนไม่ได้เป็นจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเป็นผู้ดำเนินการให้ มีสื่อไม่เพียงพอ รวมทั้งสื่อที่มีอยู่ ไม่ได้นำมาใช้ในการเรียนการสอน ดังที่ สุวัฒน์ มุทเมธา (2524 อ้างถึงใน ภูวนาค คงแก้ว, 2539) กล่าวว่า ชุมชนสามารถให้ความสนับสนุนภารกิจของโรงเรียนด้วยกิจกรรมต่างๆ มากมาย เพื่อร่วมกันพัฒนาโรงเรียนให้มีความเจริญก้าวหน้า และเป็นองค์แห่งการเรียนรู้ของชุมชน โดยชุมชนสามารถสนับสนุนภารกิจของโรงเรียนในด้านการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ในการจัดการเรียนการสอน ปรับปรุงกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ด้านการเงิน วัสดุ อุปกรณ์ และแรงงานให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เช่น การร่วมเป็นคณะกรรมการโรงเรียนด้านการเป็นวิทยากรช่วยเหลือการเรียนการสอน แสวงหาภูมิปัญญาท้องถิ่น และด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานด้านครู ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่ในด้านประเมินผลยังมีปัญหาในการตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขัดแย้งกับการศึกษาของ สายยนต์ สุวรรณเกต (2533) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในจังหวัดปราจีนบุรี และพบว่า ครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนยังขาดความรู้ความชำนาญในการสอน ส่วนข้อค้นพบที่ว่า ครูมีจำนวนเพียงพอ แต่ในด้านคุณวุฒิ ความรู้และความสามารถไม่เป็นไปตามมาตรฐาน อาจจะเนื่องมาจากข้อจำกัดของการจัดการศึกษาของตำรวจตระเวนชายแดน ที่กำหนดอัตรากำหนดไว้เป็นเช่นนี้

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูผู้สอนยังไม่มีความรู้ด้านการจัดทำแบบบันทึกผลการเรียน จึงเห็นควรดำเนินการจัดอบรมการจัดทำแบบประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 แก่ครูผู้สอน

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนไม่ได้เป็นผู้จัดทำเอง และครูยังไม่ได้นำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 มาใช้นั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรประสานงานกับกองกำกับการตรวจประเมินผลการศึกษา เพื่อชี้แจงนโยบาย เป้าหมาย และกลวิธีการดำเนินงานทางการศึกษาต่างๆ เพื่อให้ดำเนินการเป็นไปแนวทางเดียวกันกับโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นไปตามมาตรฐาน เห็นควรให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่รับผิดชอบประสานจัดการอบรมครูผู้สอนให้มีความรู้ในการจัดการเรียนการสอนในสาระการเรียนรู้ และควรร่วมกับกองกำกับการตรวจประเมินผลการศึกษา ประเมินผลการสอนด้วย

1.4 จากผลการวิจัยที่พบว่า ไม่มีการประเมินผลการทำงานของแต่ละโครงการต่างๆ ซึ่งอาจจะเกิดจากไม่มีความรู้ และเข้าใจในการประเมินผลจึงควรสนับสนุนให้มีการอบรมการประเมินผลโครงการแก่ครูในโรงเรียน เพื่อที่จะได้นำผลการประเมินมาใช้ ซึ่งจะสามารถทำให้ทราบผลการดำเนินงานของแต่ละโครงการในด้านต่างๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ดำรวจตรวจประเมินทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

2.2 ควรมีการศึกษาพฤติกรรมทั้งในกรณีของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และโรงเรียนเอกชน ที่อยู่ในเขตพื้นที่ชายแดนหรือพื้นที่ห่างไกล และเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลการต่อการจัดการศึกษาของแต่ละกรณี

2.3 ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน